

Läsnyckel

Splej 2: Mysteriet med tomterånarna

Torsten Bengtsson

Detta är andra delen om ett gäng kompisar som tillsammans startar en egen nyhetskanal.

Innan du läser

Titta på omslaget och läs titel och baksidestext. Om du tittar noga på ordet Splej på omslaget så förstår du kanske varför den heter så. Du kan kanske också räkna ut vad var och en har för roll?

Vilka är det som ligger och tittar ner genom hålet? Vad är det de tittar på? Vad händer? Lägg märke till vad en av dem har i handen!

Vad är det för skillnad på stöld och rån?

Medan du läser

En kväll på stan

Vad får vi veta om rånarna? Hur välplanerat verkar rånet vara? Hur gamla tror du rånarna är? Tror du de känner till stan väl?

Varför tar den ena rånaren med sig en chokladkartong, tror du?

Ensam i mörkret

Vad behöver Splej för grejor i sin studio för att kunna ha en nyhetskanal?

När sker händelserna i det här kapitlet jämfört med det förra?

De flest har någon gång upplevt mörkrädsla eller tyckt det varit otäckt att vara ensamma hemma. Skriv en sann eller påhittad berättelse om någon gång du blivit mörkrädd. Använd dina sinnen när du skriver! Dofter, ljud, smaker och så vidare. Känns det svårt så prova använd tipsen nedan:

*Börja med att presentera vem du är

*var hände det någonstans?

*var det fler än du som var där?

*vad hände precis innan?

*när det otäcka händer, försök beskriva precis hur du kände dig

*vad hände sen? / hur löstes det?

*avsluta. Kanske till exempel om vad du tänker nu om det som hände?

*Gör bilder till din berättelse.

Fotspår i snön

När Peo kom hem kvällen innan tyckte han det var jobbigt att det inte fanns några fotsteg i snön men nu, här vid stugan, tycker han det är otäckt att han hittar fotspår – vad är skillnaden?

Skriv och berätta om rånet och vad som hände efter det ur Esters systers synvinkel. Vad kände hon? Vad har hon sagt till polisen? Hur var det när hon kom hem?

Peo frågar sig hur de kunde hitta stöldgodset just i mormors stuga – har du en gissning om hur det gått till?

På spaning

När Peo förstått vem som varit inblandad i rånet frågar han ändå Ester om de inte ska ringa polisen som de kom överens om. Hur hade du tänkt om det varit din bror?

En hemsk värld

Varför heter det här kapitlet "En hemsk värld"?

Peo hamnar i en svår valsituation kring om han ska skydda sin bror eller Ester – hur hade du gjort?

Ester har bevis

Varför börjar Peo gråta när han hör mammas röst i telefonen? Beskriv vad du tror han berättar för mamma i telefon.

Peo frågar sig vad männen som hotade Linus varit med om för att bli så känslolokalla – vad tror du? Varför är vissa människor onda?

Sändning pågår

Hur tror du det kommer gå för Linus i framtiden? Vad kommer han jobba med t ex?

Hur tror du det hade gått för honom om det inte varit för Splej?

Början på ett slut

Hur tror du Esters syster reagerar på att de vill säga förlåt?

*

Efter läsningen

Vad tyckte du bäst om med boken? Är där något du inte tyckte om eller undrar över? När var den som mest spännande?

Tyckte du det slutade bra?

*

Torsten Bengtsson berättar i slutet av boken att den bygger på en sann historia som han läste om för några år sedan. Utifrån det har han som författare fantiserat ihop en berättelse.

Titta på några rubriker och notiser i dagens tidning – vad tror du det kan finnas för historia bakom tidningsrubrikerna? Använd din fantasi!

Fundera över andra sätt författare kan få idéer till berättelser: var kommer alla historier från? Gör en lista över allt som kan inspirera till nya berättelser. Du kan också prova skicka mail till några författare och fråga om hur de fick idén till någon av sina böcker.

*

Undersök: Vad är doping? Varför är doping förbjudet? Leta gärna fakta kring någon idrottsperson och dennes inblandning i dopingskandaler.

*

Workshop

Prova författarens svåra arbete – bygg en egen deckarintrig! Jobba gärna i grupp. Hur lång tid det tar kan variera men på en förmiddag kan man jobba fram en intrig (=handling, story, röd tråd).

* Vem/vilka vill ni ska lösa brotten?

Vem ska vara brottsling? Tänk igenom de **karaktärer** ni skapar vad gäller ålder, utseende, intressen, bostad, karaktärsdrag, relationer m m. Karaktärerna är viktiga för att skapa en bra berättelse och de som ska lösa brottet kommer att bli berättelsens huvudpersoner.

* Vilket **brott** ska det handla om? Tänk igenom några olika slags brott som finns innan ni bestämmer er.

* **Var** ska berättelsen utspela sig? Det är ofta bra att välja en plats man känner väl till.

Vad är **brottsplatsen**? Vad kan det finnas för **ledtrådar** på brottsplatsen?

* Vilka karaktärer behövs för att skapa **villospår** (falska ledtrådar) som leder de som ska lösa brottet fel? I mysterieböcker misstänker ofta den som ska lösa brottet fel person från början för att öka spänningen i berättelsen...

* Hur räknar den som löser brottet ut vem som är misstänkt? Vilka **ledtrådar** stärker misstankarna?

* Hur skapar ni en spännande **upplösning** där misstankarna ska bevisas och den skyldige gripas?

Vad händer med karaktärerna när brottet är löst?

Använd gärna de fetmarkerade orden som rubriker och lösa post-it-lappar – då blir det lätt att testa idéer som senare kanske förkastas eller kasta om i händelseförloppet.

Sen är det bara att sätta igång att skriva, eller kanske berätta, själva historien...

*

Hegas arbetsmaterial kallar vi Läsnycklar – med fokus på samtal och bearbetning. Vi vill att böckerna ska räcka länge och att läsaren ska aktiveras på olika sätt och på olika plan. Ibland fokuserar Läsnyckeln mest på innehållet, ibland mer på genren, språket eller formen, det beror på vilken titel det gäller.

Välj ut frågor och uppgifter utefter vad som passar din klass/barngrupp. Jobbar du med yngre barn får förstås skriv-uppgifter förvandlas till något annat. Uppgifterna kan användas individuellt eller gemensamt i t ex boksamtal. Antingen jobbar ni med dem under läsningens gång, eller efteråt. Svaren på de flesta frågorna finns i texten – det finns inget facit i den här Läsnyckeln.

Mycket läsnöje!